[redacted]

ARCADIS HEIDEMIJ ADVIES

P 1155- 02

Startnotitie Glastuinbouwgebied Bergerden

Samenwerkingsverband Bergerden

1155-2

28 februari 2001

110623/CE1/077/000078

ARCADIS HEIDEMIJ ADVIES

Ons kwaliteitssysteem is ISO 9001 gecertificeerd

Inhoud

1 Inleiding 3
- 1.1 Het glastuinbouwproject Bergerden 3
- 1.2 Doel van de m.e.r.-procedure 5
- 1.3 Mogelijkheden voor inspraak 5
- 1.4 Leeswijzer 6

2 Probleemanalyse en doelstelling 7
- 2.1 Genomen beslissingen 7
- 2.2 Beleidskader op rijks, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau 8
  - 2.2.1 Rijksniveau 8
  - 2.2.2 Provinciaal niveau 10
  - 2.2.3 Regionaal niveau 10
  - 2.2.4 Gemeentelijk niveau 11
- 2.3 Conclusies ten aanzien van de locatie 12
- 2.4 Doel van de voorgenomen activiteit 13

3 Inrichtingsalternatieven 15
- 3.1 Werkwijze voor samenstelling inrichtingsalternatieven 15
- 3.2 Doelstellingen 17
  - 3.2.1 Blauwe bouwsteen 17
  - 3.2.2 Groene bouwsteen 17
  - 3.2.3 Grijze bouwsteen 17
  - 3.2.4 Rode bouwsteen 18
- 3.3 Randvoorwaarden 18
- 3.4 Inrichtingsalternatieven 19
  - 3.4.1 Basisalternatief 19
  - 3.4.2 Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) 19

4 Verkenning van milieu-effecten 21
- 4.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 21
- 4.2 Te verwachten effecten 24
- 4.3 Criteria voor effectbeschrijving 25

5 Besluiten, beleidskader en procedures 27
- 5.1 Inleiding 27
- 5.2 Genomen en te nemen besluiten 27
- 5.3 Beleidskader 27
- 5.4 De betrokkenen 28
- 5.5 Besluitvormingsprocedure 29

Bijlage 1 Literatuur 32

Bijlage 2 Begrippen 34

1 Inleiding

1.1 Het glastuinbouwproject Bergerden

Het gebied Bergerden is in de afgelopen jaren door het Rijk en de provincie Gelderland opgenomen in de ruimtelijke plannen, waaronder de VINEX en het Streekplan Gelderland (1996). In de regio Knooppunt Arnhem-Nijmegen (KAN) is de locatie Bergerden door middel van het Regionaal Structuurplan KAN (1998) vastgelegd als concentratiegebied voor de glastuinbouw. Het totale aangewezen glastuinbouwgebied beslaat ongeveer 340 hectare, waarvan 200 hectare glas (zie figuur 1.1).

De gemeente Bemmel, met ingaande van januari 2001 ontstaan door samenvoeging van de gemeenten Bemmel, Gendt en Huissen, streeft naar een duurzame inrichting van het glastuinbouwgebied Bergerden. Volgens het Besluit Milieu-effectrapportage (Wet milieubeheer) is het doorlopen van de procedure voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) verplicht bij de aanleg van een glastuinbouwgebied met een oppervlakte van meer dan 100 hectare. De gemeenten Bemmel en Huissen hebben in 1998 het bestemmingsplan Bergerden herzien. Dit bestemmingsplan is in het besluit van 14 december 2000 door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd vanwege het ontbreken van een milieu-effectrapport (MER). Het Samenwerkingsverband heeft daarom besloten om te starten met de m.e.r.-procedure, die gekoppeld is aan het nieuw op te stellen bestemmingsplan Bergerden, en met het opstellen van deze startnotitie.

In het Milieu Effect Rapport (MER) voor de inrichting van het glastuinbouwgebied zal beschreven worden welke milieu-effecten zijn te verwachten wanneer een bepaalde activiteit wordt ondernomen. Aangegeven wordt welke mogelijke alternatieven er voor de inrichting van het glastuinbouwgebied zijn. De alternatieven worden opgebouwd uit bouwstenen die betrekking hebben op bodem, water, natuur, landschap, energie, afval en woon- en leefomgeving. Op basis van een beschrijving van effecten van de bouwstenen wordt gezocht naar de meest geschikte inrichting van het glastuinbouwgebied.

De rollen en taken bij het opstellen van het MER zijn als volgt verdeeld:
- het Samenwerkingsverband Bergerden is initiatiefnemer;
- de gemeenteraad van de gemeente Bemmel is het bevoegd gezag.

Figuur 1.1: Glastuinbouwgebied Bergerden

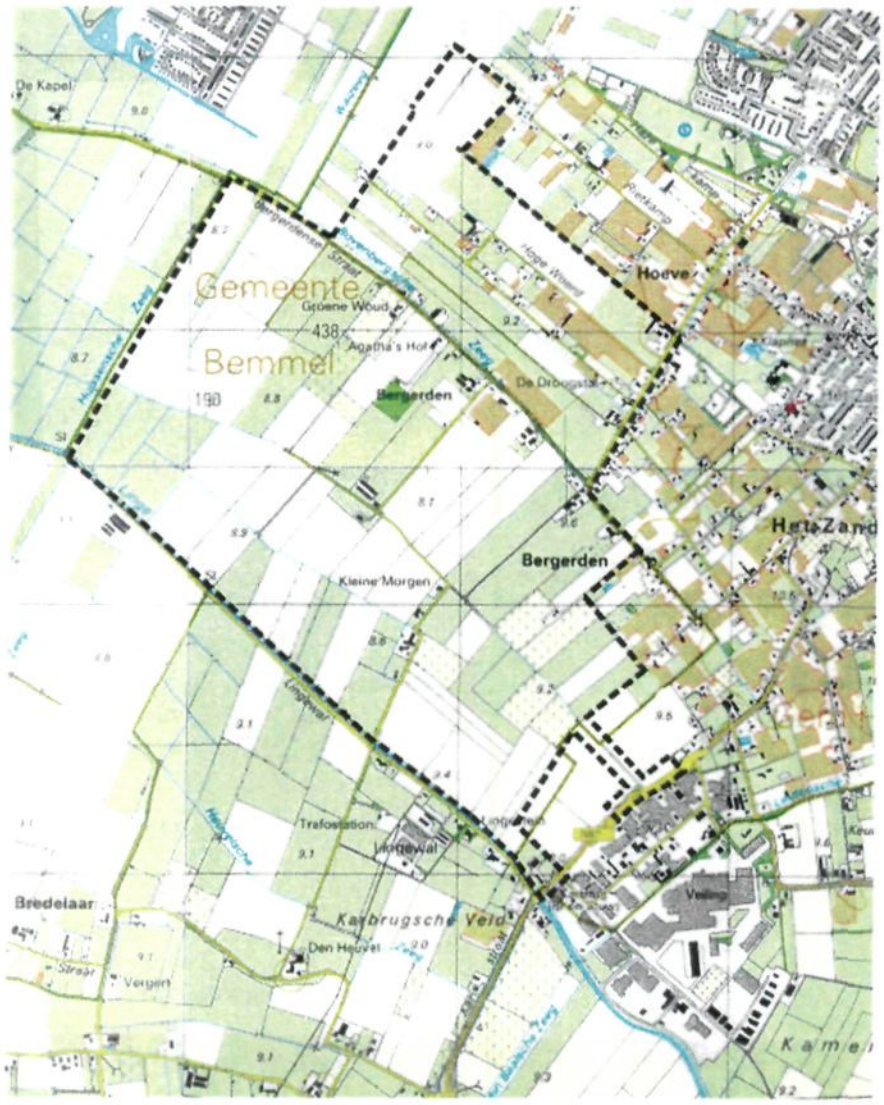

1.2 Doel van de m.e.r.-procedure

De startnotitie markeert de formele start van de m.e.r.-procedure. De functie van de startnotitie is om op hoofdlijnen informatie te geven over achtergronden, aard en omvang van het voornemen, de m.e.r.-procedure en het te nemen besluit. De lezer dient voldoende informatie te krijgen over het initiatief en de onderwerpen die in het MER aan de orde zullen komen.

Het doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Specifiek voor dit project betekent dit een duurzame inrichting van het glastuinbouwgebied Bergerden met een omvang van bruto 340 hectare. Hiertoe stelt het Samenwerkingsverband Bergerden het MER op. Het Samenwerkingsverband bestaat uit het Openbaar Lichaam Bergerden (de gemeenten Bemmel en Nijmegen) en de Stichting Stol (Stimulering Tuinbouw Over-Betuwe en Liemers).

In deze startnotitie is een toelichting gegeven op het nut en de noodzaak van de glastuinbouwlocatie Bergerden. Daarnaast is uitleg gegeven over de mogelijke inrichtingsvormen van de locatie. Tevens is een eerste selectie gemaakt van de in het MER te beschrijven effecten die relevant zijn voor de besluitvorming over de inrichting van de locatie. Tenslotte is ingegaan op de relevante besluiten, het beleidskader en de procedures.

1.3 Mogelijkheden voor inspraak

Op basis van deze startnotitie kunnen belanghebbenden inspreken. Het bevoegd gezag stelt mede op basis van de inspraakreacties en adviezen van deskundigen de richtlijnen op voor de inhoud van het MER.

Schriftelijke inspraakreacties moeten binnen vier weken nadat de startnotitie ter inzage is gelegd, ingediend worden bij het bevoegd gezag.

Bevoegd Gezag

De gemeenteraad van de gemeente Bemmel
Ter attentie van de heer M.P. Zee
Postbus 15
6680 AA BEMMEL

Contactpersoon: drs. B. Zweerink

1.4 Leeswijzer

In het verleden is reeds besloten over de noodzaak van de ontwikkeling van grootschalige glastuinbouw en de locatiekeuze voor het gebied Bergerden. Meer informatie over deze noodzaak en locatiekeuze vindt u in hoofdstuk 2.
In hoofdstuk 3 vindt u informatie over de doelstellingen van het project en de samenstelling van de alternatieven.
Hoofdstuk 4 bevat een verkenning van de milieu-effecten die in het MER beschreven zullen worden. Ook vindt u in dit hoofdstuk informatie over de beoordelingscriteria voor de bouwstenen.
Belangrijke informatie over genomen besluiten, het beleidskader en de te doorlopen procedures staat in hoofdstuk 5.

2 Probleemanalyse en doelstelling

Diverse ruimtelijke plannen op rijks-, provinciaal en regionaal niveau wijzen op de voorkeur voor de locatie Bergerden als locatie voor grootschalige glastuinbouw. In het Regionaal Structuurplan Knooppunt Arnhem-Nijmegen (KAN) is de locatie in een concrete beleidsbeslissing aangewezen als nieuw concentratiegebied voor glastuinbouw. Omdat het bestemmingsplan Bergerden het eerste ruimtelijke plan is dat concrete begrenzingen aangeeft voor de locatie, moet er voor dit bestemmingsplan een MER worden opgesteld. Dit MER geeft inzicht in de milieu-effecten van de inrichting van het gebied Bergerden.

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 2.1 allereerst op hoofdlijnen een beschrijving gegeven van de beslissingen die genomen zijn over de noodzaak en locatiekeuze van grootschalige glastuinbouw in het gebied Bergerden. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 een beschrijving gegeven van respectievelijk het rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid ten aanzien van glastuinbouw en de locatie Bergerden. In paragraaf 2.3 worden de conclusies ten aanzien van de locatie Bergerden op een rij gezet. Het doel van het glastuinbouwproject Bergerden wordt tenslotte in paragraaf 2.4 weergegeven.

2.1 Genomen beslissingen

De locatie Bergerden, gelegen in de gemeente Bemmel, is in het Regionaal Structuurplan KAN (1998) aangewezen als concentratiegebied voor glastuinbouw voor de opvang van bestaande bedrijven die verplaatst moeten worden en de vestiging van nieuwe bedrijven. De locatie is in dit Regionale Structuurplan aangeduid als concrete beleidsbeslissing en ook als zodanig opgenomen op de bijbehorende plankaart.

Vlak voor de vaststelling van dit Regionale Structuurplan hebben de toenmalige gemeenten Bemmel en Huissen in 1998 het bestemmingsplan Bergerden vastgesteld. Dit bestemmingsplan is echter in december 2000 door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd vanwege het ontbreken van een MER. Voor het Structuurplan is een (vrijwillig) MER opgesteld. Echter in dit MER is geen aandacht besteed aan de milieu-effecten van de verplaatsing van de glastuinbouw. De m.e.r.-procedure voor de glastuinbouwlocatie Bergerden zal daarom gekoppeld worden aan het nieuw op te stellen bestemmingsplan Bergerden en derhalve inzicht geven in de milieu-effecten van de inrichting van het gebied Bergerden.

De verplaatsing van glastuinbouw in de KAN-regio is onder meer noodzakelijk vanwege de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties. Veel bestaande glastuinbouwgebieden in de regio Arnhem - Nijmegen zijn bovendien verouderd. In deze gebieden ontstaan problemen door ruimtegebrek en kleinschalig eigendom.

Ruimtegebrek en kleinschaligheid belemmeren innovatie, schaalvergroting en productie- en milieutechnische verbeteringen in de glastuinbouw, noodzakelijk voor de economische levensvatbaarheid van de sector [lit. 5]. In paragraaf 2.2.3. 'Regionaal niveau' is een nadere onderbouwing opgenomen van de *locatieaanwijzing van Bergerden in het Regionale Structuurplan KAN (1998).*

Het beleid van het Rijk en de provincie Gelderland is verder gericht op het versterken van economische ontwikkeling door glastuinbouw. Dit betekent onder andere dat ruimte moet worden geboden voor de vestiging van nieuwe bedrijven. In de VINEX, de Vijfde nota Ruimtelijke Ordening, het Structuurschema Groene Ruimte en het Streekplan van de provincie Gelderland, is Bergerden als nieuw in te richten glastuinbouwgebied opgenomen. In figuur 2.1 is schematisch aangegeven welke ruimtelijke plannen een rol spelen bij de locatiekeuze Bergerden. In paragraaf 2.2 worden deze plannen nader toegelicht.

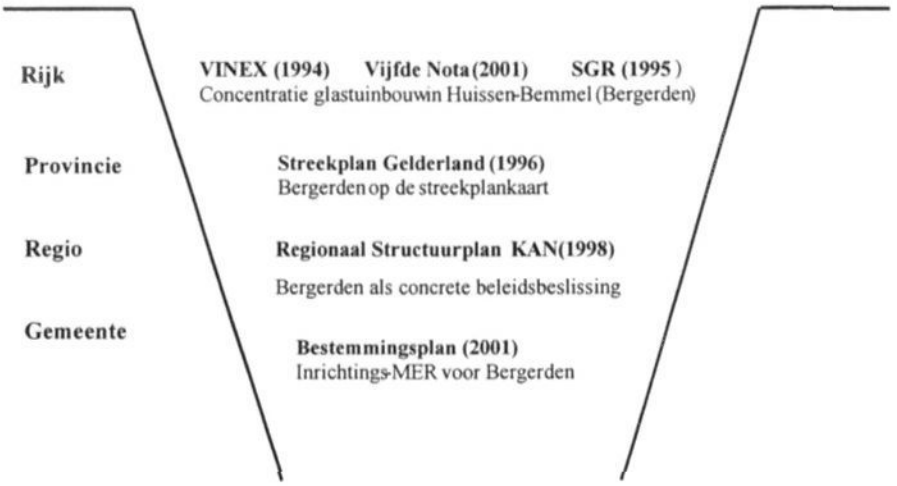

Figuur 2.1: Overzicht beleidsplannen

2.2 Beleidskader op rijks, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau

Paragraaf 2.2 beschrijft het beleid dat ten grondslag ligt aan de ontwikkeling van, en locatiekeuze voor het glastuinbouwproject Bergerden. Hierbij wordt allereerst ingegaan op het beleid op rijks en provinciaal niveau. Daarna wordt ingegaan op het beleid op regionaal en gemeentelijk niveau.

2.2.1 Rijksniveau

De belangrijkste beleidsuitgangspunten van het Rijk over de glastuinbouw zijn vastgelegd in de Vierde Nota op de Ruimtelijke Ordening Extra [lit. 9] en het Structuurschema Groene Ruimte [lit. 8]. In december 2000 is de Vijfde nota op de Ruimtelijke Ordening vastgesteld door het Kabinet. In deze nota is het ruimtelijk beleid voor de glastuinbouw tot het jaar 2025 vastgelegd.

VINEX (1994)
In de Vierde Nota op de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) is de regio Arnhem-Nijmegen aangewezen als stedelijk knooppunt. Het wordt beschouwd als een economisch kerngebied in Nederland. De glastuinbouw is één van de economische activiteiten in de regio. In de VINEX wordt verder aangegeven dat nieuwe vestigingen van glastuinbouw zoveel mogelijk geconcentreerd dienen te worden.

Van groot belang voor de ontwikkeling van de glastuinbouw in Gelderland is dat de Waalsprong in de VINEX is aangewezen als toekomstige woningbouwlocatie. De Waalsprong ligt bij het plaatsje Lent, ten noorden van Nijmegen. Op deze locatie zullen circa 12.000 woningen worden gebouwd. De realisatie van de Waalsprong betekent dat de bestaande glastuinbouwbedrijven bij Lent grotendeels verplaatst moeten worden. Voor de locatiekeuze van de Waalsprong is door de KAN-regio een vrijwillige m.e.r.-studie uitgevoerd [lit. 13]. In dit MER is overigens geen aandacht besteed aan de milieu-effecten van de verplaatsing van de glastuinbouw.

Structuurschema Groene Ruimte (1995)
Het Rijk heeft de locatie Huissen-Bemmel (Bergerden) in het Structuurschema Groene Ruimte aangewezen als uitbreidingsgebied voor glastuinbouwcentra omdat het goede groeimogelijkheden biedt [lit. 8]. Ze acht het van belang dat voldoende ruimte voor ontwikkeling en voor hervestiging vanuit Lent wordt gereserveerd in aansluiting op de bestaande glastuinbouw in Huissen.

Het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) geeft aan dat het nationale ruimtelijk beleid voor de glastuinbouw is gericht op het handhaven en versterken van de nationale centra met internationale betekenis en de regionale centra met nationale betekenis. De aangewezen nationale centra zijn het Zuid-Hollands glasdistrict, Aalsmeer en Venlo. De locatie Huissen-Bemmel is in het Structuurschema aangewezen één van de regionale centra. Andere regionale centra zijn Breda-Made, de Kop van Noord-Holland en Emmen.

Deze regionale centra zijn door het rijk geselecteerd omdat ze in potentie voldoende ruimte bieden voor de autonome groei. Daarnaast bieden ze ruimte voor de opvang van glastuinbouwbedrijven uit het Zuid-Hollands glasdistrict en Aalsmeer. In de eerste fase van het project Bergerden zullen waarschijnlijk vooral bedrijven uit de regio zich vestigen in het gebied. Naar verwachting van het Samenwerkingsverband komen in de tweede fase ook bedrijven vanuit andere regio's naar Bergerden.

Vijfde nota op de Ruimtelijke Ordening (2000/2001)
Bij het verschijnen van deze startnotitie ligt de Vijfde nota op de Ruimtelijke Ordening ter inzage ten behoeve van de inspraak. Ook in de Vijfde nota maakt de regio Arnhem-Nijmegen onderdeel uit van het nationaal stedelijk netwerk. Ten aanzien van de ontwikkeling van glastuinbouwlocaties in de provincie Gelderland zegt de Vijfde nota dat voor de periode tot 2010 prioriteit wordt gegeven aan de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie bij Bergerden. De projectlocatie moet wel duurzaam en landschappelijk goed worden ingepast.

2.2.2 Provinciaal niveau

Provincie Gelderland geeft in het streekplan Gelderland (1996) aan dat voor de glastuinbouw twee grootschalige gebieden worden ingericht. Eén in het gebied Huissen-Bemmel van 750 hectare en één ten noorden van Oosterhout van 50 hectare. Buiten deze complexen is vestiging van nieuwe bedrijven uitgesloten. De twee gebieden zijn tevens als 'glastuinbouwcomplex' op de plankaart opgenomen. Er zijn echter geen concrete begrenzingen van de gebieden aangegeven. Het Streekplan Gelderland (1996) bevat daardoor geen concrete beleidsbeslissing ten aanzien van het glastuinbouwgebied Bergerden.

Het noordoostelijk gedeelte van de nieuwe glastuinbouwlocatie bij Huissen-Bemmel was reeds aangewezen in het Streekplan Midden-Gelderland in 1987.

De provincie is in navolging van het Rijk voorstander van grootschalige glastuinbouw [lit 11]. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Grootschaligheid biedt volgens de provincie een lange termijn perspectief voor de sector. Het maakt een duurzame bedrijfsvoering op optimaal ingerichte terreinen mogelijk.
- Bij complexvorming ontstaat ruimtelijke winst door de concentratie van activiteiten met een goede bereikbaarheid.
- Het landschapsbeeld wordt niet verder aangetast door verspreide vestiging van glastuinbouwbedrijven.
- Milieuwinst is op grootschalige locaties te bereiken door onder andere gesloten water- en energiesystemen.

2.2.3 Regionaal niveau

Binnen het gebied van het Knooppunt Arnhem - Nijmegen is in Lent, Bemmel, Huissen en Valburg sprake van concentratie van glastuinbouw. Het Regionaal Structuurplan Knooppunt Arnhem-Nijmegen 1995-2015 [lit. 5] geeft op basis van het rijks- en provinciale beleid aan dat bedrijfsbeëindiging in Lent vanwege toekomstige woningbouw in de Waalsprong noodzakelijk is. Dit geldt ook voor glastuinbouwbedrijven op de locatie Huissen-Bloemstraat en enkele andere locaties. In totaal bedraagt de niet-vrijwillige behoefte aan hervestiging binnen de planperiode (1995-2015) maximaal 175 hectare.

In het Regionaal Structuurplan is de locatie Bergerden/Kamervoort aangewezen als nieuwe grootschalige glastuinbouwlocatie. Het gebied is als concrete beleidsbeslissing aangeduid en ook als zodanig op de bijbehorende plankaart opgenomen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen het concentratiegebied (eerste fase: Bergerden) en het reservegebied (tweede fase: Kamervoort). Het concentratiegebied ligt aan de westzijde van de Karstraat (N839). Het reservegebied ligt aan de oostzijde. Het concentratiegebied Bergerden beslaat bruto ongeveer 340 hectare en zal als eerste worden ontwikkeld. Doordat toepassing van energiezuinige methoden leidt tot concentratie van glastuinbouwgebieden, geeft het Regionaal Structuurplan aan dat vestiging van nieuwe bedrijven elders in het gebied wordt uitgesloten.

Voor de verplaatsing van de glastuinbouw is volgens het Structuurplan vooral de locatie Bergerden/Kamervoort geschikt vanwege:

- de gunstige ligging ten opzichte van grote afzetgebieden en de oost-westroute (Randstad - Ruhrgebied);
- goede aansluiting op de (inter)nationale infrastructuur (de A325/A15 en de toekomstige Betuweroute);
- genoeg ruimte voor concentratie: concentratie biedt de beste mogelijkheden voor een optimaal ruimtegebruik, gebruik van infrastructuur en milieuvriendelijke productiewijzen en voorzieningen;
- nabije ligging van de Bloemenveiling Oost Nederland en aanvoerpunt de Greenery;
- ruimtelijke mogelijkheden voor projectvestiging.

Daarnaast wordt in het Structuurplan een locatie van circa 50 hectare ten noordoosten van Oosterhout aangewezen als nieuw concentratiegebied voor glastuinbouw.

2.2.4 Gemeentelijk niveau

De toenmalige gemeenten Bemmel en Huissen hebben in 1998 het gezamenlijk (globaal) bestemmingsplan Bergerden 1996 vastgesteld ten behoeve van de realisatie van het glastuinbouwproject. Dit is gebeurd in navolging op de beleidsuitspraken over de locatie Bergerden door het Rijk, de provincie Gelderland en het Knooppunt Arnhem-Nijmegen. De glastuinbouwlocatie Bergerden komt ongeveer overeen met het concentratiegebied dat is aangewezen in het Regionaal Structuurplan KAN en beslaat bruto circa 340 hectare. De locatie Bergerden sluit tevens aan bij de ontwikkelingen die beschreven zijn in de Structuurvisie Gemeente Huissen (1995) [lit.4].

De locatie had in de vorige bestemmingsplannen grotendeels een agrarische bestemming. In het noordoostelijke deel werd reeds glastuinbouw toegelaten in het bestemmingsplan. Het zuidelijke deel van de locatie Bergerden was al in 1985 opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Bemmel. Het bestemmingsplan liet echter geen grootschalige glastuinbouw in het gebied toe.

Omdat er ten aanzien van het bestemmingsplan Bergerden 1996 geen MER is opgesteld, heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het bestemmingsplan Bergerden in december 2000 vernietigd. Hiermee is goedkeuring onthouden aan het bestemmingsplan Bergerden 1996.

Omdat de gemeente Bemmel streeft naar een duurzame inrichting van het glastuinbouwgebied, is het Samenwerkingsverband Bergerden opgericht, die besloten heeft te starten met de m.e.r.-procedure en het opstellen van deze startnotitie.

2.3 Conclusies ten aanzien van de locatie

Zoals is beschreven in voorgaande paragraaf past de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie Bergerden binnen de beleidsuitgangspunten van het Rijk, de provincie Gelderland, het Knooppunt Arnhem-Nijmegen en de gemeente Bemmel. In het Regionaal Structuurplan (KAN), dat is vastgesteld in 1998, is de locatie Bergerden als concrete beleidsbeslissing aangeduid en zodoende aangewezen als nieuw concentratiegebied voor glastuinbouw.

In paragraaf 2.2 zijn tevens verschillende milieu-overwegingen opgenomen, die aangeven dat de locatie Bergerden vanuit milieu-oogpunt zeer geschikt is voor grootschalige glastuinbouw. Samengevat zijn de volgende redenen genoemd:

- De locatie biedt voldoende ruimte voor grootschalige glastuinbouw. Concentratie van glastuinbouw op één locatie voorkomt ten eerste dat de glastuinbouw zich verspreid vestigt in minder geschikte gebieden binnen de provincie en regio. Verspreide vestiging is vanuit milieuoogpunt ongewenst. Het grootschalige (concentratie)gebied Bergderden biedt ten tweede goede mogelijkheden om op milieuvriendelijke wijze glastuinbouw te bedrijven.
- De verouderde glastuinbouwgebieden in Lent en Huissen kunnen bij de ontwikkeling van Bergerden verdwijnen. Dit betekent een verbetering van de milieukwaliteit en leefbaarheid in deze gebieden. Verplaatsing van deze verouderde glastuinbouwgebieden naar Bergerden betekent dat de voortzetting van deze glastuinbouwbedrijven in de directe nabijheid van Lent en Huissen kan plaatsvinden, waardoor de impact (sociale contacten) van de verplaatsing voor de tuinders tot een minimum wordt beperkt.
- Het gebied sluit aan bij bestaande glastuinbouw, heeft een goede bereikbaarheid vanwege de aansluiting op (inter)nationale infrastructuur en ligt dichtbij de veiling, agri-bussiness bedrijven en transporteurs. Dit voorkomt extra transportbewegingen.
- Het project komt te liggen in een gebied waar momenteel landbouw en glastuinbouw bedreven wordt. Er is geen sprake van direct ruimtebeslag in natuurgebied.
- Het gebied ligt in de directe nabijheid van steden (Nijmegen, Arnhem) met een groot arbeidspotentieel en een goed woonmilieu (belangrijk in verband met de afstand tot openbare voorzieningen).

Concluderend kan worden gesteld dat de reeds genomen beslissingen ten aanzien van de locatie en de milieu-overwegingen vóór de glastuinbouwlocatie Bergerden leiden tot een m.e.r.-procedure die gekoppeld is aan het nieuw op te stellen bestemmingsplan Bergerden. Het MER zal inzicht geven in de milieu-effecten van de inrichting van het gebied Bergerden.

2.4 Doel van de voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit van het Samenwerkingsverband Bergerden is de inrichting van het gebied Bergerden als glastuinbouwgebied. Het gaat om netto ruim 200 hectare dat geschikt wordt gemaakt voor bedrijfsvestigingen.

Het doel van het Samenwerkingsverband is de duurzame ontwikkeling van glastuinbouw vanuit milieu- en bedrijfseconomisch perspectief. Dit betekent de ontwikkeling van glastuinbouw in het gebied Bergerden met een adequate ontsluiting, energievoorziening en waterhuishouding gericht op duurzaamheid, optimale bedrijfseconomische ontwikkelingskansen met een op het gebied afgestemde ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit. Daarnaast dient de inrichting van het gebied vanzelfsprekend te voldoen aan de wettelijke eisen die worden gesteld op het gebied van milieu en glastuinbouw.

De ontwikkeling van het gebied moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het gebied moet voldoende mogelijkheden bieden voor de individuele tuinders om op verantwoorde wijze en met goede toekomstperspectieven de bedrijfsvoering te kunnen uitvoeren.
- De inrichting moet duurzaam zijn in relatie tot beperking van het energie- en waterverbruik en de afvalstromen.
- Er moet zorgvuldig aandacht worden besteed aan de landschappelijke inpassing en de belevingswaarde van het nieuwe glastuinbouwgebied.
- Er moet aandacht worden besteed aan natuurontwikkeling binnen het gebied.

3 Inrichtingsalternatieven

3.1 Werkwijze voor samenstelling inrichtingsalternatieven

Om te komen tot de ontwikkeling van één realistisch inrichtingsalternatief wordt een aantal stappen doorlopen.

Het voornemen
In eerste instantie wordt het voornemen beschreven. De voorgenomen activiteit bestaat uit de duurzame inrichting van het glastuinbouwgebied Bergerden. Bij dit voornemen zijn diverse aspecten standaard. Zij vormen het uitgangspunt voor de inrichting. Hierbij gaat het onder andere om de fasering, het ruimtegebruik en de ontsluiting bij aanleg en inrichting van het gebied. En om de teelten en teelttechnieken bij gebruik en beheer van het gebied.

Bouwstenen
Naast deze standaardaspecten zijn er ook aspecten waar bij de inrichting variatie op mogelijk is, zoals landschappelijke inpassing en energievoorziening. Deze variabele aspecten worden ondergebracht in zogenaamde bouwstenen waarmee verschillende inrichtingsalternatieven kunnen worden samengesteld. De bouwstenen zien er als volgt uit:

- 'groene' bouwsteen bestaande uit de aspecten natuur en landschap;
- 'blauwe' bouwsteen bestaande uit de aspecten bodem en water;
- 'grijze' bouwsteen bestaande uit de aspecten energie, grondstoffen en afval;
- 'rode' bouwsteen bestaande uit de aspecten woon- en leefomgeving, ruimtegebruik en verkeer.

Doelstellingen
Voor deze bouwstenen worden doelstellingen opgesteld (paragraaf 3.2). Een doelstelling is hierbij gedefinieerd als een gewenste ontwikkelingsrichting. De doelstellingen zijn gebaseerd op de wensen en eisen van toekomstige gebruikers, de betrokken overheden en het Samenwerkingsverband Bergerden. Daarnaast worden het beleid en de gebiedskenmerken erin betrokken. Bij het beleid gaat het om onder andere het Convenant Glastuinbouw en Milieu (1997) [lit. 7], de Algemene Maatregels van Bestuur, AMvB Bedekte teelt (Wet milieubeheer), het Streekplan Gelderland 1996, het Gelders Milieuplan 1996, het Provinciaal Waterhuishoudingsplan 1996 en de gemeentelijke plannen voor milieu, energie, verkeer en vervoer, duurzaam bouwen etc. (zie paragraaf 5.3).

Maatregelen
Om van doelstellingen naar inrichtingsalternatieven te komen, worden de doelstellingen concreet omgezet in maatregelen. Deze maatregelen moeten voldoen aan een aantal met name ruimtelijke randvoorwaarden die aan de inrichting van het gebied worden gesteld (paragraaf 3.3).

Bij het uitwerken van de doelstellingen in maatregelen wordt steeds een Basisniveau en een Meest Milieuvriendelijk niveau nagestreefd. Bijvoorbeeld een doelstelling als 'bescherming/versterking van ecologische waarden in het gebied' kan op basisniveau worden uitgewerkt in het aanhouden van bufferzones tot belangrijke ecologische structuren in het gebied. Voor het Meest Milieuvriendelijk niveau kan gedacht worden aan het ontwikkelen van nieuwe ecologische waarden in de bufferzones zodat optimaal aangesloten wordt op de aanwezige en toekomstige waarden in de omgeving (Stuitbos, Lingewal).

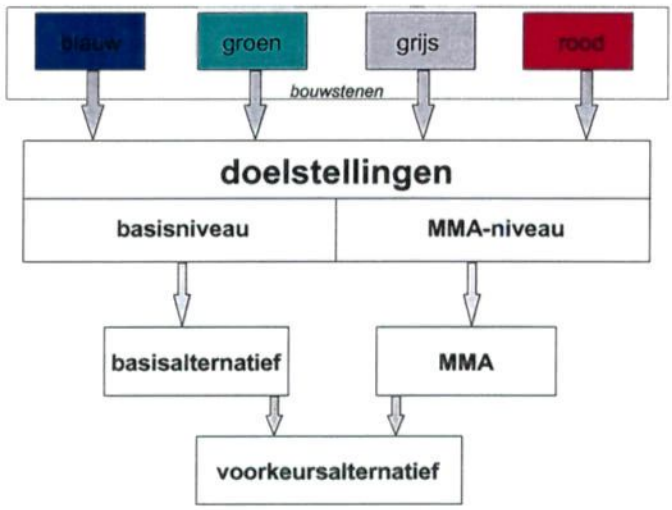

Figuur 3.1: Samenstelling van de alternatieven

Inrichtingsalternatieven
Aan de hand van de maatregelen per bouwsteen zal een Basisalternatief en een Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) worden samengesteld.
Om te komen tot één meest geschikt inrichtingsalternatief worden de inrichtingsalternatieven getoetst aan de gestelde doelstellingen. Deze toetsing wordt gedaan aan de hand van beoordelingscriteria, die worden afgeleid uit de doelstellingen (zie hoofdstuk 5).
Op basis van deze toetsing aan doelstellingen kan tenslotte een realistisch Voorkeursalternatief worden samengesteld in de bandbreedte tussen het MMA en het Basisalternatief.

3.2 Doelstellingen

De doelstellingen zijn per bouwsteen geformuleerd.

3.2.1 Blauwe bouwsteen

De blauwe bouwsteen heeft betrekking op de aspecten bodem en water. De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- Zoveel mogelijk voorkómen van emissies van verontreinigende stoffen naar de bodem, grond- en oppervlaktewater en het rioleringssysteem.
- Een gesloten grondbalans.
- Voldoen aan geldende normen en streefwaarden voor bodem, grond- en oppervlaktewater en waar mogelijk streven naar verbetering van de waterkwaliteit.
- Zo min mogelijk verstoring van de grond- en oppervlaktewaterhuishouding.
- Maximaal (her)gebruik van regenwater.
- Aanleg van voldoende ontwaterende, afwaterende en waterbergende capaciteit in het plangebied.

3.2.2 Groene bouwsteen

De groene bouwsteen heeft betrekking op de aspecten natuur en landschap. De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- Optimale landschappelijke inpassing van het glastuinbouwgebied.
- Waar mogelijk behoud van herkenbaarheid van landschapstypen en cultuurhistorische kenmerken van het gebied.
- Bescherming/versterking van ecologische, landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden.
- Versterken van ecologische relaties door het ontwikkelen van een ecologische infrastructuur.
- Mitigeren van effecten op natuur en landschap en als dit niet mogelijk is compenseren door natuur- en landschapsbouw.

3.2.3 Grijze bouwsteen

De grijze bouwsteen heeft betrekking op de aspecten energie en afval. De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- Energie-efficiency door middel van energiezuinige en gesloten systemen.
- Zoveel mogelijk gebruik maken van/aansluiten bij aanwezige (nuts)voorzieningen.
- Zoveel mogelijk gebruik van milieuvriendelijke materialen en aandacht voor hergebruik van grond- en afvalstoffen.
- Zoveel mogelijk gebruik maken van duurzame energiebronnen.

3.2.4 Rode bouwsteen

De rode bouwsteen heeft betrekking op de aspecten woon- en leefomgeving, ruimtegebruik en verkeer. De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- Zo min mogelijk hinder voor omwonenden: visuele hinder, hinder door licht, geluid en emissies van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen.
- Het versterken van de sociale integratie.
- Zo veel mogelijk rekening houden met ruimtelijke functies in het gebied (wonen, werken, wegen, kabels en leidingen, recreatie). Dit betekent onder andere het integreren van de functies stad en glas.
- Optimale recreatief medegebruik van met name extra watervoorzieningen en ecologische en landschappelijke waarden.
- Een optimale verkeersveiligheid in het gebied.
- Efficiënte verkaveling van bedrijven.

3.3 Randvoorwaarden

Op basis van de doelstellingen worden inrichtingsalternatieven samengesteld. Deze inrichtingsalternatieven moeten altijd voldoen aan een aantal met name ruimtelijke randvoorwaarden:

- Er dient voldoende open water te worden gecreëerd voor de berging van regenwater voor de opvang van neerslag van extra verhard oppervlak.
- Aan de zuidzijde ligt de Linge. De Linge is door de provincie aangewezen als ecologische verbindingszone in de Ecologische Hoofdstructuur [lit.11]. In het vernietigde bestemmingsplan Bergerden 1996 stond opgenomen dat de groenzones langs de Huissensche Zeeg en de Linge de bestemming 'Natuur en Landschapsontwikkeling' zouden krijgen. Er dient een overgangszone te blijven tussen deze gebieden en het kassengebied.
- Het gebied aan de westzijde is door het Rijk aan gewezen als strategisch groenproject en door de KAN-regio als stadsregionaal park. Bij de inpassing van het glastuinbouwproject moet voorkomen worden dat deze (toekomstige) functies worden aangetast.
- Het in het gebied aanwezige bebouwingsrelict Heuvelsestraat (bij de overgang tussen oeverwal en komgebied) dient behouden te blijven en te worden ingepast in de inrichting van het gebied.
- Het gebied dient zodanig ingericht te worden dat een goede bedrijfsvoering mogelijk is.

3.4 Inrichtingsalternatieven

Onderstaand is een globaal beeld gegeven van de invulling van de inrichtingsalternatieven. In het MER zal dit per bouwsteen nader worden uitgewerkt.

3.4.1 Basisalternatief

Bij het Basisalternatief wordt het gebied ingericht naar de eisen/wensen van de individuele glastuinbouw ondernemer.

De standaardindeling per kavel is:
- woning;
- gietwaterbassin (bestemd voor regenwater, minimaal 500 m^3 per hectare glas);
- bedrijfsgebouwen;
- glas;
- erfbeplanting;
- erfontsluiting.

Het water wordt individueel op de kavel opgeslagen in gietwaterbassins. Bij een tekort aan regenwater moet gebruik gemaakt worden van grondwater of leidingwater. De energievoorziening vindt tevens individueel plaats door middel van gasstookketels en/of WKK.

3.4.2 Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA)

Bij het MMA worden de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu toegepast.

Voor de watervoorziening wordt, in plaats van individuele gietwatervoorziening, uitgegaan van een collectieve gietwatervoorziening in de vorm van een centraal in het gebied gelegen infiltratiebekken. In het bekken wordt de opslag van gebiedseigen en schoon hemelwater geregeld.

De inpassing in de omgeving van het gebied is een belangrijk uitgangspunt. Bij de indeling van het gebied wordt sterk rekening gehouden met de bestaande historische verkavelingstructuur. Daarnaast wordt getracht het gebied zoveel mogelijk te combineren met recreatie en natuurontwikkeling. Gedacht kan worden aan fietspaden door het gebied en benutten van waterpartijen en waterstroken voor kleinschalige natuurontwikkeling.

4 Verkenning van milieu-effecten

De ernst en omvang van de milieu-effecten zijn afhankelijk van de aard van de activiteit en de aanwezige en toekomstige waarden en functies in het gebied Bergerden. Dit hoofdstuk bevat een verkenning van de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit. De effecten zullen worden beschreven ten opzichte van de situatie waarin geen projectmatige ontwikkeling van glastuinbouw plaatsvindt (autonome situatie).

4.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In het MER worden de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in en rondom het gebied Bergerden beschreven. Het uitgangsjaar voor de beschrijving van de huidige situatie is het jaar 2001; het jaar van de start van de m.e.r.-studie. De autonome ontwikkelingen worden beschreven tot het jaar 2020. Het uitgangspunt voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling is dat het glastuinbouwproject Bergerden niet gerealiseerd wordt.

Huidige situatie
Het plangebied Bergerden is een land- en tuinbouwgebied. In het plangebied liggen enkele woningen, boerderijen en glastuinbouwbedrijven. De meeste grond is in gebruik als akker, weiland of kas. Het gebied wordt aan de zuidwestkant ontsloten door de (lokale) Bergerdense straat. Deze straat loopt dwars door het gebied. De weg vormt een kwalitatief slechte verbinding met de Karstraat (N839) tussen Bemmel en Huissen èn indirect met de A325 tussen Nijmegen en Arnhem. Vanaf het midden van Bergerdense straat loopt de Heuvelsestraatweg richting het zuiden.

Het gebied Bergerden wordt aan de westzijde begrensd door de Huissensche Zeeg. De rivier de Linge vormt de grens aan de zuidzijde. Aan de noordzijde grenst het project aan het bestaande glastuinbouwgebied bij de Hoeven in Huissen. Aan de oostzijde van de glastuinbouwlocatie Bergerden liggen woningen en bedrijven (gemeente Huissen). De nieuwe Arnhemse wijk Rijkerswoerd ligt nabij de noordwest zijde van de locatie.

In figuur 4.1 is het plangebied Bergerden weergegeven.

Figuur 4.1: Plangebied Bergerden

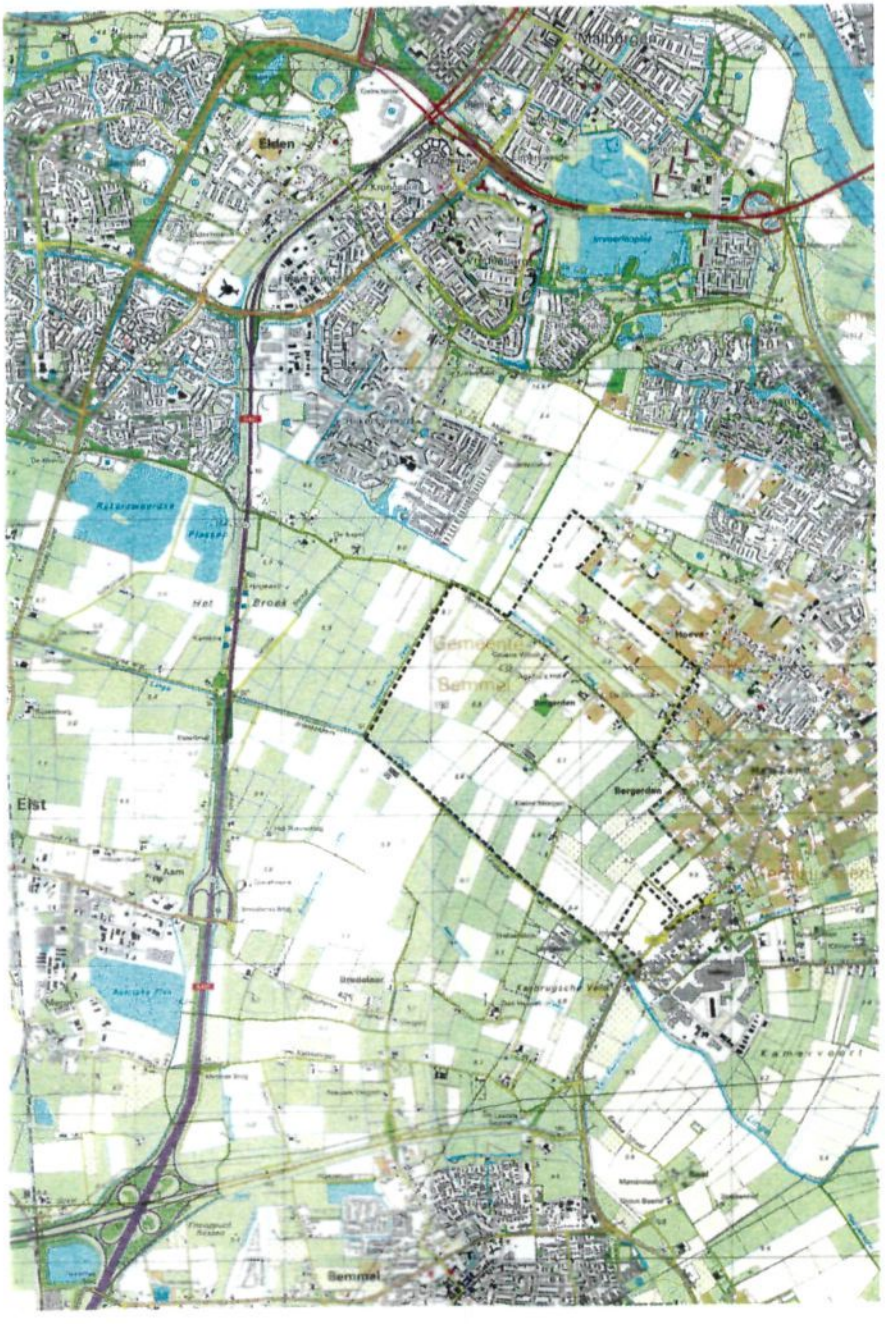

Autonome ontwikkelingen
Tot het jaar 2020 zijn de volgende ontwikkelingen voorzien in en rondom het gebied Bergerden:

- In het plangebied zijn nauwelijks ontwikkelingen te verwachten hoogstens uitbreiding van glastuinbouwbedrijven.
- Aansluitend op het geplande glastuinbouwgebied Bergerden wordt aan de oostzijde (westzijde van de Karstraat) het nieuwe bedrijventerrein Overklap voorzien. In principe is de ontwikkeling van het terrein gekoppeld aan de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied. Bij de komst van het kassengebied kan de entree via het bedrijventerrein plaatsvinden.
- Het plan Stuitbos voorziet in de ontwikkeling van een groen uitloopgebied tussen Arnhem (Rijkerswoerd) en Huissen langs de Walzeeg. Dit bos van 70 hectare loopt in de nabije toekomst langs de noordwestkant van het plangebied tot aan de Bergerdense straat. Het Stuitbos wordt aangelegd als een groene zone tussen de uiterwaarden van de Rijn en de Linge. Het bos zal daarnaast een recreatieve functie krijgen. Met de aanleg van het bos is begonnen in april 2000.
- In de gemeente Bemmel is verder sprake van uitbreiding van het bedrijventerrein Bemmel - Huissen (Pannenhuis), nieuwbouw bij de veiling en verbetering van de Karstraat.
- Het gebied aan de westzijde en zuidwestzijde van het plangebied is in het Regionaal Structuurplan KAN aangewezen als stadsregionaal park. Het is door het Rijk aangewezen als strategisch groenproject. Het park fungeert als ecologische verbinding tussen de Nederlandse en Duitse open (rivier)landschappen en recreatief uitloopgebied voor Arnhem en Nijmegen.
- Langs de A15 zal de Betuweroute worden aangelegd.
- De verwachting is dat nieuwe glastuinbouwbedrijven zich verspreid door de regio zullen vestigingen wanneer het glastuinbouwproject Bergerden niet gerealiseerd wordt.
- De milieukwaliteit van de bestaande, verouderde glastuinbouwgebieden blijft laag.

Overige ontwikkelingen

- De A15 wordt mogelijk in de toekomst doorgetrokken.

De beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling dient als referentie voor de effectbeschrijvingen van de bouwstenen van het basisalternatief en het MMA.

4.2 Te verwachten effecten

Onderstaand is per bouwsteen aangegeven welke milieu-effecten in het MER nader in beschouwing worden genomen. In het MER zullen de effecten van de maatregelen op basisniveau en op meest milieuvriendelijk niveau worden beschreven. Dit wordt gedaan aan de hand van de uit de doelstellingen afgeleide toetsingscriteria (zie paragraaf 4.3). Per milieuaspect wordt aandacht besteed aan de effecten in de aanleg- en gebruiksfase van het project.

Blauwe bouwsteen (bodem en water)
De effecten op bodem en water worden met name veroorzaakt door de graafwerkzaamheden tijdens de aanlegfase. Deze werkzaamheden zijn onder andere noodzakelijk voor het bouwrijp maken van het terrein, de aanleg van wegen (hoofdas, fietspaden en tuinbouwstraten), de aanleg van een waterbassin en de aanleg of verandering van watergangen.
Tijdens de gebruiksfase kunnen emissies van verontreinigende stoffen naar bodem en water plaatsvinden. Deze emissies zijn onder andere afhankelijk van het teeltsysteem, waterbeheer, het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen en afvalverwijdering. Bij de niet grondgebonden teelt, waarvan sprake is bij het overgrote deel van de glastuinbouwbedrijven, zal minder sprake zijn van emissies van verontreinigende stoffen (zeker gelet op de eisen die de wetgever eraan stelt).

Tussen de alternatieven bestaan verder verschillen in het watergebruik, de kwaliteit van het restwater en de wijze waarop dit water geloosd wordt. Deze worden beschreven in het MER.

Groene bouwsteen (natuur en landschap)
De belangrijkste effecten op de natuur zijn de beïnvloeding van natuurwaarden door:
- ruimtebeslag;
- hydrologische veranderingen;
- emissies van beschermingsmiddelen of meststoffen;
- geluidhinder;
- lichthinder;
- ontwikkeling van potentiële nieuwe waarden.

Deze effecten kunnen optreden in het plangebied en in de nabij gelegen gebieden, zoals de Linge en het stadsregionaal park.

De inrichtingsalternatieven leiden tot verandering van de identiteit van het landschap. Daarnaast tasten de alternatieven de openheid van het landschap aan. Ook kan er sprake zijn van aantasting van archeologische en cultuurhistorische waarden.

Grijze bouwsteen (energie en afval)
De effectbeschrijving voor de energie is er op gericht om het energieverbruik per alternatief in beeld te brengen. Daarnaast wordt de energie-efficiency van de alternatieven berekend. De energie-efficiency geeft het primair energieverbruik per eenheid product weer.

De belangrijkste afvalstromen in de glastuinbouw zijn substraatmateriaal, folies, organisch afval en klein chemisch afval. De milieu-effecten zijn afhankelijk van de aard en hoeveelheid afval en de wijze waarop het afval gescheiden en ingezameld wordt.

Rode bouwsteen (woon- en leefmilieu, ruimtegebruik en verkeer)
De belangrijkste effecten op het woon- en leefmilieu zijn geluidhinder, visuele hinder (waaronder lichthinder) en luchtverontreiniging (CO_2, NO_x). Het project heeft gevolgen voor de bestaande land- en tuinbouw in het gebied en de kabels en leidingen die in het gebied liggen.
Het zal ook leiden tot het amoveren van een aantal woningen en bedrijven. De aanleg van de fietspaden zal positieve gevolgen hebben voor de recreatie.

Het glastuinbouwproject zal verder leiden tot extra transportbewegingen tijdens de gebruiksfase. De effectbeschrijving voor het verkeer heeft betrekking op de verandering van de verkeersintensiteiten en verkeersveiligheid in het studiegebied.

4.3 Criteria voor effectbeschrijving

De effecten van de bouwstenen van de alternatieven worden beoordeeld aan de hand van vooraf vastgestelde criteria. Deze criteria zijn gebaseerd op de doelstellingen die geformuleerd zijn voor de afzonderlijke bouwstenen. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de beoordelingscriteria per bouwsteen en milieu-aspect.

Tabel 4.1: Overzicht van de aspecten en toetsingscriteria per bouwsteen

Bouwsteen	Aspect	Beoordelingscriterium
Blauw	Bodem	• verandering bodemstructuur • beïnvloeding bodemkwaliteit
	Grondwater	• beïnvloeding grondwatersysteem • beïnvloeding grondwaterkwaliteit
	Oppervlaktewater	• beïnvloeding waterlopen • beïnvloeding oppervlaktewaterkwaliteit
	Gietwater	• watergebruik • kwaliteit van het restwater • lozing van het restwater

Groen	Natuur	• beïnvloeding flora en fauna en ecologisch waardevol gebied door:
		  • ruimtebeslag
		  • hydrologische veranderingen
		  • emissies geluid, licht of beschermingsmiddelen/meststoffen
		• potenties voor natuur

	Landschap	• wijziging identiteit van het landschap • aantasting openheid van het landschap • aantasting cultuurhistorische of archeologische waarden
Grijs	Energie	• energieverbruik • energie-efficiëntie
	Afval	• afvalhoeveelheid • afvalscheiding en inzameling
Rood	Woon- en leefmilieu	• visuele hinder • lichthinder • geluidhinder • hinder door emissies
	Ruimtegebruik	Aantasting van het ruimtegebruik: • wonen, werken, wegen • land- en tuinbouw • kabels en leidingen • recreatie
	Verkeer	• verkeersintensiteiten • verkeersveiligheid

5 Besluiten, beleidskader en procedures

5.1 Inleiding

In het MER wordt aangegeven op welke wijze de resultaten van de milieu-effectrapportage worden meegenomen in de besluitvormingsprocedure over het plan Bergerden. In dit verband worden reeds eerder genomen besluiten beschreven die richtinggevend kunnen zijn danwel randvoorwaarden of beperkingen kunnen opleveren voor nog te nemen besluiten. In relatie tot de besluitvorming zal in het MER informatie worden verstrekt over:

- genomen en te nemen besluiten;
- beleidskader;
- betrokkenen;
- te doorlopen procedure.

5.2 Genomen en te nemen besluiten

Belangrijke beleidsuitspraken over het glastuinbouwproject Bergerden zijn gedaan in het kader van het Structuurschema Groene Ruimte, het Streekplan Gelderland (1996) en het Regionaal Structuurplan 2015 Knooppunt Arnhem – Nijmegen (1998) (zie hoofdstuk 2). In het Regionaal Structuurplan KAN is besloten over de noodzaak en de locatiekeuze van grootschalige glastuinbouw in het gebied Bergerden.

Na de vaststelling van het bestemmingsplan wordt nog een aantal vervolgbesluiten genomen. Dit zijn de volgende:

- aanlegvergunningen (afhankelijk van activiteiten);
- bouwvergunningen;
- milieuvergunningen, waaronder vergunningen op grond van het Lozingenbesluit bodembescherming (afvalwater);
- vergunningen op basis van het Lozingenbesluit Wet verontreiniging oppervlaktewater;
- keurontheffing van het Waterschap.

5.3 Beleidskader

Tabel 5.1 geeft de relevante beleidsplannen weer voor het project Bergerden. Deze beleidsplannen vormen het kader voor de beschrijving van de probleemstelling, de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in het MER. De beleidsdoelen uit de plannen zijn mede bepalend voor de beoordelingscriteria van de effecten.

Tabel 5.1:Beleidskader

Rijksbeleid	Vierde nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) Vijfde nota over de Ruimtelijke Ordening (najaar 2000) Nationaal Milieubeleidsplan 3 Vierde nota Waterhuishouding Structuurschema Verkeer en Vervoer II Natuurbeleidsplan Structuurschema Groene Ruimte Convenant Glastuinbouw en Milieu 1995 – 2010
Provinciaal beleid	Streekplan Gelderland 1996 Gelders Milieuplan 1996 - 2000 Provinciaal Waterhuishoudingsplan 1996 - 2000 Verkeers- en Vervoersplan 1995
Regionaal beleid	Regionaal Structuurplan 2015: Knooppunt Arnhem - Nijmegen Convenant Duurzaam Bouwen 1996 Landschapsplan
Gemeentelijk beleid	Diverse plannen van de gemeenten Huissen en Bemmel, o.a.: • Bestemmingsplan • Energiebeleidsplan • Verkeers- en Vervoersplan • Landschapsbeleidsplan

5.4 De betrokkenen

De belangrijkste betrokken partijen bij de m.e.r.-procedure zijn:

De initiatiefnemer
De initiatiefnemer van het glastuinbouwproject Bergerden is het Samenwerkingsverband Bergerden. Het Samenwerkingsverband bestaat uit de gemeente Bemmel, de gemeente Nijmegen en de Stichting Stol. Het Samenwerkingsverband stelt tevens de startnotitie en het MER op.

Het bevoegd gezag
Het bevoegd gezag neemt het m.e.r.-plichtige besluit: de vaststelling van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan zal worden vastgesteld door de gemeenteraad van Bemmel

Commissie voor de milieu-effectrapportage
De Commissie voor de m.e.r. bestaat uit een aantal onafhankelijke deskundigen afkomstig uit verschillende disciplines. De commissie geeft advies over de richtlijnen aan het bevoegd gezag en toetst het MER op juistheid en volledigheid. Bij het opstellen van het advies voor de richtlijnen en het toetsingsadvies wordt rekening gehouden met de inspraakreacties.

Wettelijke Adviseurs
Het bevoegd gezag vraagt vooraf aan het opstellen van de richtlijnen advies aan de zogenaamde wettelijke adviseurs. Dit zijn de regionale inspecteur van Volksgezondheid en Milieuhygiëne van het ministerie van VROM en de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie van het ministerie van LNV.

Insprekers
Belanghebbenden kunnen twee keer inspreken tijdens de m.e.r.-procedure. De eerste keer is na het verschijnen van de startnotitie. De tweede keer is na het verschijnen van het MER.

5.5 Besluitvormingsprocedure

Het MER voor de inrichting van de glastuinbouwconcentratie Bergerden zal worden gekoppeld aan het nieuw op te stellen bestemmingsplan. De m.e.r.-procedure loopt in deze situatie gelijk op met de procedure ten behoeve van het bestemmingsplan. In figuur 5.1 is deze procedure weergegeven. De volgende stappen zijn onderscheiden:

Opstelling en bekendmaking startnotitie
De m.e.r.-procedure gaat officieel van start met de publicatie van deze startnotitie. Met de startnotitie wordt aan belanghebbenden gelegenheid gegeven om invloed uit te oefenen op de te beschouwen onderwerpen in het MER.

Inspraak en advies Commissie m.e.r.
Naar aanleiding van de startnotitie bestaat de mogelijkheid voor inspraak. De inspraak wordt door het bevoegd gezag, de gemeenteraad van Bemmel, georganiseerd. Op basis van de gegevens uit de startnotitie en de inspraakreacties wordt door de Commissie voor de milieu-effectrapportage het advies voor richtlijnen (waaraan het Milieu-effectrapport (MER) moet voldoen) opgesteld.

Behalve aan de Commissie m.e.r. wordt de startnotitie ook toegezonden aan de wettelijke adviseurs. Vaste adviseurs voor milieu-effectrapportage zijn de regionale inspecteur voor de milieuhygiëne van het ministerie van VROM en de regionale directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie van het ministerie van LNV. Daarnaast worden er adviseurs aangewezen in het kader van het te nemen besluit.

Richtlijnen
Door de gemeenteraad van Bemmel wordt, aan de hand van de inspraakreacties en de adviesrichtlijnen van de Commissie m.e.r., de definitieve richtlijnen opgesteld. De richtlijnen bevatten aanwijzingen ten aanzien van de informatie die het MER moet bevatten en de onderwerpen en aspecten die in het MER moeten worden uitgewerkt.

Opstellen MER
Het MER wordt opgesteld door het Samenwerkingsverband Bergerden, waarbij zorgvuldig rekening wordt gehouden met de richtlijnen. Tezamen met de bekendmaking van het MER wordt het bestemmingsplan bekend gemaakt.

Inspraak en toetsing door Commissie m.e.r. (Cmer)
Na de publicatie wordt het MER ter inzage gelegd. Hierbij is er opnieuw gelegenheid voor inspraak. Na deze periode wordt het MER getoetst door de Cmer, waarbij ook de inspraakreacties worden meegewogen. Eventueel worden hierna nog onderdelen van het MER aangevuld.

Vaststelling bestemmingsplan
Het bestemmingsplan wordt vervolgens door de gemeenteraad van Bemmel vastgesteld en voor goedkeuring voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.

Beroep
Na goedkeuring door Gedeputeerde Staten bestaat er binnen een termijn van zes weken de mogelijkheid hiertegen beroep aan te tekenen.

Evaluatie
Het MER is voor een deel gebaseerd op aannames. Om te beoordelen of de effectvoorspelling juist is geweest wordt een evaluatieprogramma opgesteld en uitgevoerd. Op basis hiervan kan eventueel nog worden besloten tot het nemen van extra maatregelen om de ongewenste effecten te beperken. In het MER wordt een aanzet gegeven voor dit evaluatieprogramma.

Figuur 5.1: De procedure voor de m.e.r. en het bestemmingsplan

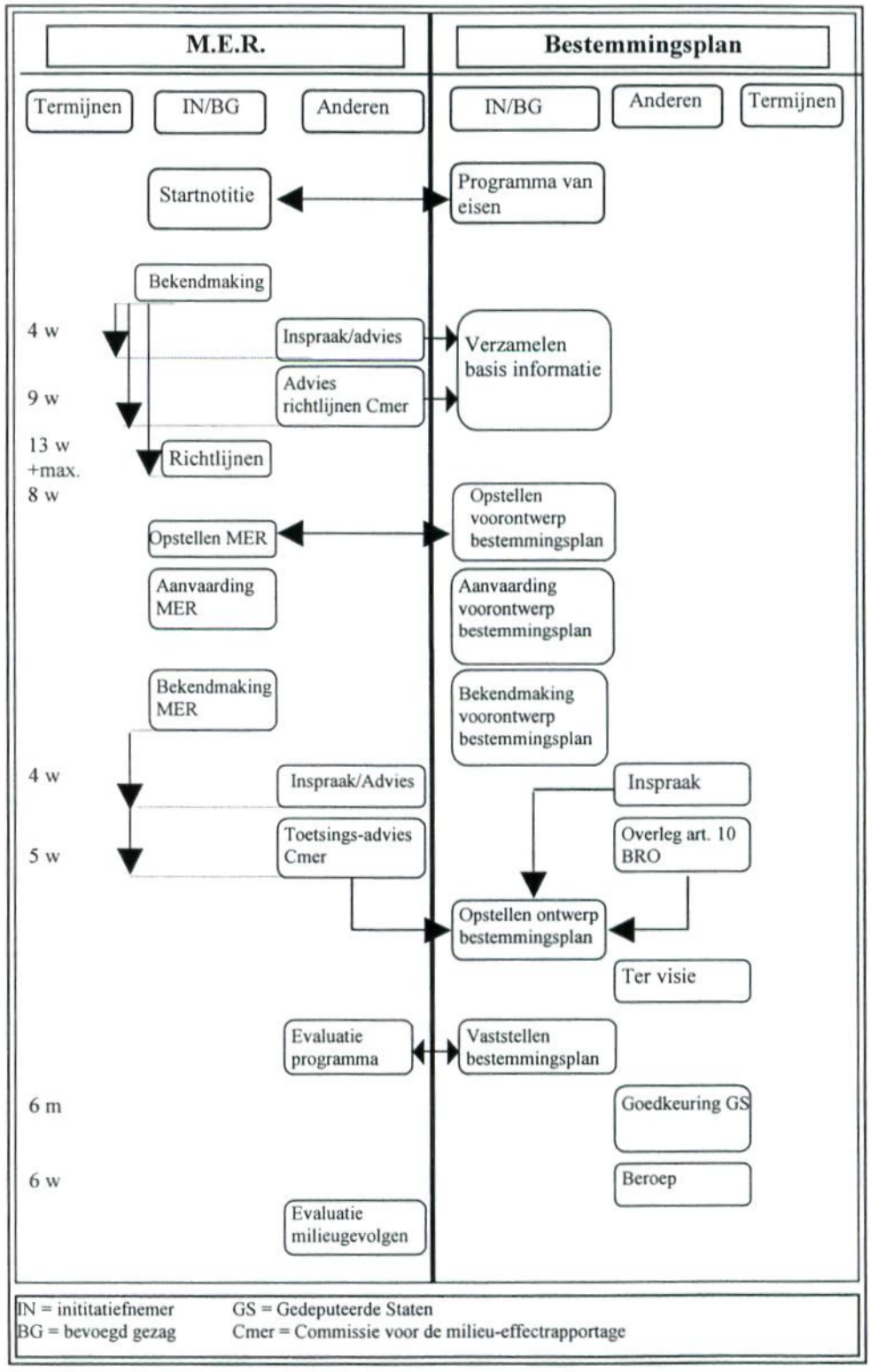

Bijlage 1 Literatuur

1. Brief van de Commissaris van de Koningin van de provincie Gelderland aan de Voorzitter Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State betreffende Verweerschrift (bestemmingsplannen gemeenten Huissen en Bemmel). 29 februari 2000.

2. Gemeenten Bemmel en Huissen. Bestemmingsplan Bergerden 1996 (glastuinbouwgebied Huissen - Bemmel) 1998.

3. Gemeente Bemmel. Bestemmingsplan Bergerden 1996, Uitwerking Deelgebied A. Bemmel, 1999.

4. Gemeente Huissen. Structuurvisie: Ruimtelijk beleid op hoofdlijnen. Huissen, 1995.

5. Knooppunt Arnhem - Nijmegen. Regionaal Structuurplan KAN 1995 - 2015. Nijmegen, 1998.

6. Landbouw-Economisch Instituut. Kansen voor kassen: naar een economische hoofdstructuur glastuinbouw. Den Haag, 1997.

7. Minister van LNV, minister van VROM, minister van V&W, minister van EZ, het IPO, de VNG, Stadsgewest Haaglanden, de Unie van Waterschappen, LTO-Nederland. Convenant Glastuinbouw en Milieu 1995-2010. Den Haag, 1997.

8. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Deel 4: planologische kernbeslissing. Den Haag, 1995.

9. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra. Deel 4: planologische kernbeslissing. Den Haag, 1993.

10. Projectbureau KAN. Landschapsontwikkelingsplan KAN: het toekomstige stadslandschap van het knooppunt Arnhem - Nijmegen. Nijmegen, 1995.

11. Provincie Gelderland. Streekplan Gelderland 1996. Arnhem, 1996.

12. Provincie Gelderland. Streekplan Midden-Gelderland. Arnhem, 1987.

13. Stedelijk Knooppunt Arnhem - Nijmegen. Milieu-effectrapportage woningbouw Regio Nijmegen: hoofdrapport. Nijmegen, 1992.

Bijlage 2 Begrippen

Alternatief	Eén van de mogelijke oplossingen voor de inrichting van de glastuinbouwlocatie Bergerden. In de studie worden de volgende alternatieven onderscheiden: het Basisalternatief en het Meest Milieuvriendelijk Alternatief.
Archeologie	Wetenschap van oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.
Autonome ontwikkeling	Ontwikkelingen, die optreden zonder dat de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd.
Bevoegd gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert. In dit geval de gemeenteraad van Bemmel.
Commissie m.e.r.	Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.
Ecologische hoofdstructuur (EHS)	Netwerk van kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones waarbinnen flora en fauna zich kunnen handhaven en uitbreiden.
Emissie	Uitstoot van met name verontreinigingen.
Fauna	De dierenwereld.
Flora	De plantenwereld.
Geluidhinder	Gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid.
Glastuinbouwbedrijf	Agrarisch bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door het overwegend in kassen - telen van gewassen.
Ingreep	Afzonderlijke milieubeïnvloeding die teweeggebracht kan worden door een (m.e.r.-plichtige) activiteit.
Initiatiefnemer	Diegene(n) die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen, in dit geval het Samenwerkingsverband Bergerden.
Kas	Een gebouw waarvan het dak en de wanden bestaan uit glas of ander lichtdoorlatendheid materiaal, dat dient tot het kweken, trekken, vermeerderen of opkweken van vruchten, bloemen, groenten en (andere) planten.
Landschap	De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens.
Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)	Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.
m.e.r.	Milieu-effectrapportage (de procedure).
MER	Milieu-effectrapport.
Ontsluiting	Toegankelijkheid en bereikbaarheid van de door een bedrijf in gebruik zijnde percelen.
Permanente effecten	Effecten van de ingreep, die optreden zolang het voorgenomen alternatief aanwezig is.

Plangebied	Gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit plaatsvindt.
Referentie	Vergelijking(smaatstaf)
Studiegebied	Gebied waar relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
Tijdelijke effecten	Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden bij de aanleg van de voorgenomen activiteit.
Vegetatie	De ruimtelijke verschijningsvorm van planten in samenhang met de plaatsen waar zij groeien en in de rangschikking die zij uit zichzelf hebben ingenomen.
Verbindingszone	Zone, die deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur en dienst doet als migratieroute voor organismen tussen kerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Aanleg van verbindingszones heeft als doel barrières tussen deze gebieden op te heffen.
Waterhuishouding	Berging en beweging van water in de bodem.
Waterkwaliteit	De chemische en biologische kwaliteit van water.

ARCADIS HEIDEMIJ ADVIES BV
Ruimte & Milieu
Beaulieustraat 22
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Tel 026 377 8255
Fax 026 445 7549

ARCADIS